

تقوای الهی یعنی مجهز بودن در مقابل گناه

خلاصه جلسه اول:

اولین جلسه از مجموعه‌ی سخنرانی‌های آیت‌الله خامنه‌ای پیرامون طرح کلی اندیشه‌ی اسلامی در قرآن در دومین روز ماه مبارک رمضان در مبحث ایمان به موضوع تقوا، انفاق و رحمت و مغفرت الهی اختصاص دارد. سخنران ۳۵ ساله‌ی مسجد امام حسن مشهد، به صورت غیرمستقیم درباره‌ی مباحث سیاسی و اجتماعی روز نیز جملاتی در سخنرانی خود گنجانده است: اینکه «رحمت خدا شامل حال ملتی است که به مسئولیتش عمل کرده باشد»، «انفاق آن خرج کردنی است که با آن خلئی پرشود» چند نکته از آن سخنرانی است که خطوطی از تصویر روشن اندیشه‌ی اسلامی را رقم می‌زند.

جلسه ۱: ایمان (۱)			
تقوای الهی یعنی مجهز بودن در مقابل گناه			
آیات این جلسه		آیات ۱۳۱ تا ۱۳۵ سوره‌ی مبارکه‌ی آل عمران	
واژگان کلیدی		تقوا	رحمت الهی
آیه		نکات کلیدی	
<p>وَأَتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ (آل عمران/۱۳۷)</p> <p>بپرهیزید و پروا کنید از آن آتشی که آماده شده است برای کافران</p>		<p>یک فرد مسلمان خودش را متقی می‌کند. دارای تقوا، یعنی آن تجهیز لازم را در مقابل آسیب گناه برتن می‌پوشد و وارد منطقه‌ی گناه می‌شود برای دستگیری گناهکاران؛ خلاصه‌ی تقوا این است. وقتی که این معنای تقوا شد، آیا تقوا مقدمه و وسیله‌ای برای پیروزی هست یا نه؟ می‌بینید که خیلی آسان و وسیله‌ای برای پیروزی است.</p>	
<p>وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ (آل عمران/۱۳۲)</p> <p>اطاعت کنید خدا را و رسول را، تا مورد رحمت خدا قرار بگیرید</p>		<p>۱. اگر فقط بگویند اطیعوا الله، اطاعت کنید از خدا، پیغمبر را به عنوان مصداق و نمونه‌ای ذکر نکنند، آن کسانی هم که در نقطه‌ی مقابل پیغمبر قرار دارند ممکن است ادعا کنند که ما هم داریم اطاعت از خدا می‌کنیم.</p> <p>۲. [عموماً ما] رحم خدا و رحمت پروردگار را رقیب عمل کردن و جایگزین عمل کردن می‌دانیم برای آنجا که عمل نکردیم و نافرمانی کردیم و مسئولیت و تعهد الهی نداشتیم. آیه‌ی قرآن به عکس است؛ می‌گویند عمل کنید، اطاعت کنید، شاید مورد رحمت پروردگار قرار بگیرید.</p> <p>۳. مؤمنین کسانی هستند که احکام خدا و رسول کمترین غبار کدورتی بر روح و دل آنها بر جای نمی‌گذارد.</p>	

۱. ای انسان! به تو نمی‌گویند از دیگران سرعت مگیر و در خانه بخواب، نیروهایت را به کار مزن. دین می‌گوید مسابقه بده هر چه زیادتر. اما به سوی چه؟ به سوی چیزی که شایسته‌ی توست. نه به سوی زندگی دنیا. ای انسان بزرگ! سرعت بگیر! مسابقه بده! اما به سوی چه؟ به سوی مغفرت الهی و بهشت برین الهی.

۲. مغفرت یعنی چه؟ ما این بخشش‌های دنیوی را دیده‌ایم خیال کرده‌ایم که مغفرت خدا هم همین است. ... غفران یعنی خلئی که با گناه و نافرمانی خدا در روح انسان به وجود آمده برطرف شود. چه جوری برطرف می‌شود آن نقیصه‌ای که در روح تو با گناه به وجود آمده؟ با جبران کردن. ... با توبه با کوشش و سرعت گرفتن در مسیر کمال.

۳. باتقوا کیست؟ (در آیه‌ی بعد به این سؤال پاسخ داده می‌شود)

وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ
وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ
وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ

(آل عمران/۱۳۳)

سرعت بگیرید به سوی مغفرتی از پروردگارتان و بهشتی که پهنا و گستردگی آن به قدر آسمان‌ها و زمین است، که آماده شده است برای باتقویان

۱. سه ویژگی مهم باتقویان: انفاق در خوشی و ناخوشی، فروبردن خشم، گذشتن از خطاهای مردم.

۲. انفاق یعنی چه؟ انفاق خرج کردن هست اما نه هر خرج کردنی. انفاق به آن خرج کردنی می‌گویند که با آن خلئی پر شود. یک نیاز راستینی برطرف شود. کجایند آن کسانی که میلیون‌ها خرج می‌کنند به ظاهر هم برای کارهای نیک خرج می‌کنند تا از زبان قرآن به آنها بگوییم بدبخت‌ترین مردمند.

۳. فروبرندگان خشم یعنی چه؟ یعنی بر اساس احساسات عمل نمی‌کنند؛ همه جا بر اساس عقل. نه فراموش‌کنندگان خشم. گاهی عقل هم با خشم‌های درست همراه است.

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ
وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ
وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ
يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

(آل عمران/۱۳۴)

آن کسانی که انفاق می‌کنند در خوشی و ناخوشی؛ و فروبرندگان خشم؛ و گذرندگان از مردم؛ و خدا دوست می‌دارد مردمان احسان‌کننده‌را.

وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاجِشَةً أَوْ
ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ
فَاسْتَعْمَرُوا لِدُنُوبِهِمْ وَمَنْ
يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ
يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ
يَعْلَمُونَ

(آل عمران/۱۳۵)

آن کسانی که چون گناه بزرگی انجام دهند، یا بر خویش تن ستم کنند فوراً به یاد خدا بیفتند. پس طلب غفران و مغفرت می‌کنند برای گناهانشان. و چه کسی غفران و مغفرت می‌بخشد گناهان را به جز خدا؟ و آن کسانی که بر آنچه که می‌دانند گناه است، اصراری نورزند.

۱. دو ویژگی دیگر باتقویان؛ باقی‌نماندن در وادی غفلت (یاد خدا پس از ارتکاب گناه) و استغفار از گناه.
۲. یاد خدا حربه‌ای است در دست ما علیه شیطان‌ها؛ یاد خدا ریسمانی است در اختیار ما، برای نجات از ورطه‌ای که دشمنان هوشیاری ما در برابر ما به وجود آورده‌اند. یاد خدا خیلی چیز ارزشمند و قیمتی است.

بخشی از بیانات آیت‌الله خامنه‌ای در ۱۳۵۳/۶/۲۸ در مسجد امام حسن علیه السلام مشهد:

روح شما اگر در مقام تمثیل، مانند جسمی باشد، هر گناهی که انجام می‌دهید، ضربتی بر روح شما وارد می‌کند و زخمی به وجود می‌آورد. چرا آقا؟ چرا می‌گوییم گناه ضربت بر روح است؟ برای خاطر اینکه روح باید تعالی پیدا کند و گناه، هر آن چیزی است که روح انسانی را یک گام از تعالی و تکامل مورد نظرش بازمی‌دارد. در مقام مثل و تشبیه، می‌شود همین زخم خوردن، همین شکاف را برپیکره‌ی روح توبه وجود آوردن. این گناه که شد، این نقیصه انجام گرفت... این روح او زخمی شد، ناقص شد، از کمال که غایه‌الآمال است دور افتاد؛ این گناه حالا باید مغفرت پیدا کند.

غفران یعنی چه؟ غفران یعنی این خلأ، این کمبود روح، این زخم روان، این نقیصه‌ای که در نفس او به وجود آمده است، این برطرف شود، این را می‌گویند غفران. چه جوری برطرف می‌شود؟ چه جوری برطرف می‌شود آن نقیصه‌ای که در روح تو از سوی گناه به وجود آمده؟ با جبران کردن. آن کسی که با یک گناهی جان خود را از اوج انسانیت و تکامل و نقطه‌ی پرواز انسانی یک قدری منحط کرده و دور انداخته، آن وقتی این عقب‌ماندگی‌اش جبران شده است که یک مقداری برود بالا.